

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs I. De sententia Privationis ob delictum in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

clesiam, à qua volens transferretur, seu quam dimittit Episcopus, vacare ab eo tempore, quo idem Episcopus ab illius vinculo absoluitur in Consistorio Sanctorum, etiam ante expeditionem litterarum apostolicarum, vel adeptam possessionem secunda Ecclesia &c. Et postquam hujus absolutionis notitiam habuerit Episcopus, etiam ex testimonio seu documento Secretarii Collegii istius Cardinalium, illico teneri abstinere ab exercitio jurisdictionis ordinariæ, eamque transferre in Capitulum tanquam sede vacante, nisi forte Papa aliter disposuerit. Engels ad tit. de translatione. n. 5. ex eodem Barb. Si autem forte dein nancisci non posset possessionem dictæ Ecclesiæ, idem videtur dicendum, quod ante dictum de vacatione aliorum beneficiorum per promotionem ad Episcopatum primum.

5. Porro si Episcopus propria auctoritate se transferret ab uno Episcopatu ad alterum, amittit prius habitum, seu privatur illo, non quidem ipso jure, sed per & post sententiam condemnatoriam

judicis, argumento c. si quis Episcopus. 7. q. 1. adde- que remanet Episcopus prioris Ecclesiæ, & clerici ejusdem illi obedire tenentur, donec per sententiam illâ privetur. Pirh. loc. cit. n. 12. citans Abb. in c. quanto. de translatione. n. 13. Addit etiam ibidem Pirh. quod illa utriusque Ecclesiæ privatio tunc contingat, quando Episcopus & sine venia relinquit Ecclesiam primam, & sine venia etiam ad aliam transiit; aliâ enim privandum solum illa Ecclesiâ, quam sine venia relinquit, vel solum eâ, ad quam sine venia transiit. Eandem doctrinam, nimirum quod post judicis sententiam privetur relicta Ecclesiâ, tenere videtur Laym. ubi in sum- mario ad tit. c. quanto. ait: Utroque Episcopatu carere debet saltem post judicis sententiam. Contrarium tamen tradit Azor p. 2. l. 7. c. 16. q. 12. ubi expresse: Si Episcopus auctoritate sua ad secundam Ecclesiam & sedem se transferat, utramque ipso jure amittit, citans pro hoc idem c. quanto.

CAPUT TERTIUM.

DE VACATIONE BENEFICIORVM OB DELICTVM.

PARAGRAPHVS I.

De sententia privationis ob delictum in genere.

Questio 161. Cum beneficia vacent per depositionem, seu privationem ob crimen, ut habet communis sententia. Garc. p. II. c. 10. n. 1. citans Selv. p. 3. q. 2. & 3. Coraf. de benef. p. I. c. 10. n. 1. Rebuff. Mandos. &c. qualis hic nomine sententiæ intelligatur sententia, cui vacatio hac beneficiorum subjacet?

Respondeo: Venire non solum sententiam hominis (prout ea juxta l. 1. ff. de re judic. est pronuntiatio judicis ad finem controversiæ aut absolvendo, aut condemnando) sed etiam sententiam

legis (cujus virtus non minus consistit in puniendo, quam imperando & vetando) quatenus hanc suam vim puniendo exercet. Lott. l. 3. q. 18. num. 1. & 2.

Questio 162. In quibus potissimum differant amba he sententia in ordine ad præsens institutum?

1. Respondeo ferè ex Lott. in sequentibus: Primum, quod sententia legis majorem virtutem habeat; cum enim vis illa sententiæ à ratione proficiscatur, quæ est cum cognitione causæ, feraturque sententia legis (utpote quæ, ut ait Papinian, in l. 1. de ll. virorum prudentum consultum est)

majori cum cognitione causæ, quam sententia hominis, ut Bald. conf. 118. n. 2. l. 4. majorem quoque sortitur virtutem, quam quæ valeat attribui sententiæ cujusvis judicis, Lott. loc. cit. n. 3. citans Old. conf. 227. n. 4.

2. Secundò ac præcipuè, quod sententia legis feratur perpetuè ex supposito facti jam liquidandi; sententia verò hominis ex supposito facti jam liquidii; unde illa semper exspectat probationem post se, hæc exigit probationem ante se. Lott. n. 6. ex Old. loc. cit. sicut enim judicis prius cognoscendum est, quàm condemnari. l. 1. c. de exeq. rei judic. quia potest decipi in sensu proprio; ita legi nusquam est intentio quenquam puniendi, qui non deliquit. l. absentem. ff. de penis. Unde etiam, cum sententia legis feratur non nisi ex suppositione delicti, & non aliter pœnam irroget, de ea dubitari non potest, quin justa sit. Econtra, cum sententia hominis inniti debeat veritati facti, etiam sistendo partium allegationi, adeoque facile sit, ut labatur, & decipiatur secundum humanam conditionem, in statuenda illius justitia multum hæremus. Lott. à n. 13. durante etiam hac hesitatione, quamdiu ex judicato non conciliatur huic sententiæ præsumptio justitiæ. Lott. n. 16. ut enim aliquando sit finis litium, bono publico inductum est, rem judicatam pro veritate haberi. l. res judicata. de reg. juris. Et si cui liceret hanc judicato virtutem elidere pretextu injustitiæ, cederet hoc in manifestum spretum & vilipensionem magistratum. Obtinetque hoc ipsum, etiam si sententia transiit in judicatum ob omisam appellationem, in tantum, ut non sufficiat dicere, eam non justificari ex actis juxta Theoricam In noc. in c. quoniam contra. n. 8. & 9. de probat. ubi hoc adducit in materia incursionis censurarum. Lott. n. 19. & 20. Ex quibus concluditur cum plerisque, quod postquam senten-

sententia transit in iudicatum, non esse tractandum de illius iniustitia. Lott. nu. 21. in specie citans Angel. *conf.* 302. n. 3. Zaf. *consil.* 3. n. 3.

3. Tertio quod hinc profluit, & spectat utriusque sententia diversimodam executionem. Quod lex sive penam inferri imperet, sive eam ipsamet irroget, semper intendit fieri, seu dari executioni ministerio & auctoritate iudicis, juxta Bald. in *auth. qui semel. c. quem, & quando iudic.* Lott. nu. 22. citans insuper Felin. in *c. Rodolphus. de rescrip.* n. 34. ita ut si lex jubeat privari, iudex pronunciare debeat privandum, & non declarare privatum; hoc enim pronunciaret contra juris intentionem, idque, etiam si factum esset notorium. Lott. n. 23. citans Felin. *ubi ante n. 37.* si autem lex ipsamet privet, iudex pronunciare debet super facto, cujus causa irrogata est privationis poena; super hac autem minime ejus sententia est necessaria, quia super hac lex ipsa pronuntiat. Lott. n. 24. Unde in primo casu sententia iudicis est de essentia poenae, in secundo de essentia executionis tantum. Lott. nu. 25. ex Bald. & Felin. Adeoque hac sit ratio necessitatis istiusmodi declaratoriae iudicis super facto, dum poena ipso jure imponitur, ita ut illius executio de facto aliter attendari nequeat. Lott. nu. 62. citans Gl. in *c. praesenti. v. constituit. de poenis.* Jo. And. & Gemina. in *c. 1. de homicid. in 6.* Felin. *loc. cit. n. 35.* cum plurimis per hunc citatis. Unde dum pender discusso, an sit locus privationi ipso facto inducta, reus manentem debet in sua possessione. Lott. n. 28. citans Rot. in *Tullens. monasterij.* 15. Febr. 1610.

4. Quarta differentia est, quod sententia legis nullam provocatione seu appellatione suspendatur, quod minus secum trahat executionem. *l. fin. ff. de appellat.* eam, non cognitore aliquo, sed mente ipsius legis promovente ac moliente. Lott. nu. 51. & 52. a sententia vero hominis detur appellatio. Vide de hoc dicenda pluribus post aliquot quaestiones.

Quaestio 163. Num igitur etiam in poenis, quae non exigunt factum hominis ad executandum, sit necessaria istiusmodi declaratoria?

Respondeo: Esse id admodum controversum inter Auctores. Negativam, seu quod ea opus non sit, tenent Bald. in *l. qua sub condicione. §. ult. n. 3. ff. de condit. Felin. l. c. n. 28.* Prob. ad monach. in *c. si cui. n. 6.* Decius *conf.* 145. n. 4. & alii apud Lott. *loc. cit. nu. 30.* affirmativam tenent Gl. in *elem. ult. v. constituit. de censibus.* Anchar. *ibid. n. 4. & 5.* Archid. in *c. felix. n. 14.* Jo. And. n. 4. & quos citat, & quorum sententiam veriolem affirmat Lott. nu. 31. De cetero, ubi factum, ex quo concluditur delictum, est notorium, nullam istiusmodi sententia declaratoria opus esse, conveniunt omnes, praecipue scribentes in *c. cum non ab homine. de iudic.* Lott. nu. 32. citans in specie Abb. *ibid. n. 29.* Felin. *ubi supra. n. 37.* Et sic quoque ait Garc. p. 11. c. 10. n. 36. dum privatio beneficii esset notoria, non esse opus sententia declaratoria delicti, sed ante hanc teneri delinquentem illud dimittere: data autem hac notorietate, sufficere assignationem termini ad excusandum factum, ut mox, eo elapso, procedatur ad executionem poenae, ait Lott. n. 33. ex Gemina. in *c. cum secundum. de heretic. in 6. n. 3.* licet subdat n. 34. ex Felin. *ubi*

ante. vi. n. 37. nec id praecise necessarium, nisi ubi agitur de praedictio irretactabili.

Quaestio 164. Cum C. consuluit. 14. de appellat. dicatur: pleraque iudicantur notoria, quae non sunt; unde constituatur hac notorietas?

1. Respondeo primo: pro hac qualitate notorietatis inducenda exigi, ut non solum res veritas justificetur ex facto; sed cum hac ipsa qualitate, quod ea notoria sit. Lott. *cit. q. 18. n. 38.* citans Rot. *decis. 6. de except. n. 4. in novis.* Surdum *conf.* 188. n. 13. & c.

2. Secundum notorium non esse, quod simpliciter verum est, vel etiam manifestum; sed cujus veritas publice, adeoque majori parti populi est pateus, ut ideo nullo modo valeat celari. Lott. nu. 39. citans Surdum *ubi ante.* Paris. *conf.* 1. n. 34. subjungit tamen Lott. n. 41. id non adeo ruditer intelligendum, quod minus ad constituendum simplex notorium facti sufficiat id gestum coram decem hominibus, juxta Cynum in *l. ea quidem. c. de accusat. n. 1. & 2.* cum multitudo conficiatur ex turba, turba autem a numero decem hominum. *l. 4. ff. vi honor. rapt.*

Quaestio 165. Qualiter hac notorietas elidatur, & justificanda?

1. Respondeo ad primum: Si is, contra quem intenditur hac notorietas, factum simpliciter inficietur, ex hac sola negatione diffuit hac circumstantia, seu qualitas notorietatis. Lott. *cit. q. 18. n. 43.* citans Felin. in *c. Rodolphus. de rescrip. nu. 37.* Unde

2. Respondeo ad secundum: Etsi aliis factis sit, notorium allegare. Lott. n. 44. citans Franc. Gemina. Cardin. id tamen non sufficit; dum hoc ipsum in dubium revocatur. Lott. *ibid.* ex Felin. in *c. si clericus laicum. de foro comp. n. 3.* Nam ubi aliquid debet constare (uti debet in praesenti, dum irrogata poena ipso jure, opus non est declaratoria iudicis, debet constare de notorietate facti) non sufficit id allegari. Lott. n. 45. qui etiam subdit n. 46. ex Jason. in *l. si vero. ff. qui satis non coguntur. n. 12.* vix excogitabilem esse casum, in quo evitari possit necessitas justificandi hanc notorietatem, etiam si illa plus quam vera sit; cum licet innotescat aliis, tamen adhuc non sit cognita iudici tanquam iudici. Quod ipsum ut praeteretur, necessaria est causa cognitio, praevia citatione partis. Lott. n. 47. citans Ferret. *conf.* 31. n. 35. & Rott. *decis.* 25. n. 8. p. 1. *divers.* Nisi agatur de notorio facti permanentis. Lott. n. 48. citans Abb. in *c. dudum. de Elect. n. 6.* Etsi itaque necessaria sit simplex justificatio notorietatis, non tamen requiritur speciale pronuntiatum super ipsa hac notorietate: Et qui id requirunt, potius id requirunt ad majorem cautelam, quam ex necessitate. Lott. n. 49. citans Cardin. in *Clem. Pastoralis. de re iudicat.* Atque hac procedere, ait Lott. n. 50. ubi idem est cognitor delicti & executor sententiae legis. Secus dicendum, si hi diversi sunt. Sic v. g. beneficio privatum ipso jure ob delictum, passumque sententiam (intellige declaratoriam per iudicem cognitionis, sive qui de delicto cognovit) adhuc pro spoliatione beneficii debere citari per iudicem, ad quem pertinet privatio, etiam si delictum per sententiam dicatur

dicatur notorium: citat pro hoc Innoc. in c. qualiter & quando de accusat. n. 10. Goffred. conf. 47. n. 10.

Quaestio 166. An, & qualiter interea, dum factum excutitur pro obtinenda declaratoria, ubi ea opus, suspendatur executio sententiae legis irrogantis ipso jure privationem beneficii?

Respondeo: eam non suspendi interea juxta dicta q. 2. hujus §. ex Lott. sed à momento commissi criminis re ipsa amitti titulum, & jus omne in beneficio; cum enim lex vacationem induxerit, eo momento, quo in eam commissum est, notat factum, non sententiam circa factum: & patet hoc ipsum in effectu; nimirum quod reus ab eo momento nihil possit statuere de beneficio, & quod reus frustra interea nitatur à se abdicare beneficium, & etiam si moriatur, nihil per ejus obitum vacare intelligatur. Neque interea fructus faciat suos, sed perceptos teneatur restituere (ut prater Auctores paulo post pro ipsa principali responsione citandos. Barb. juris Ech. l. 3. c. 14. n. 68. citans Paris. l. 3. q. 1. n. 87. Vivian. Chok. & alios) item (ut Card. de Luca de benef. d. 74. n. 4. Barb. loc. cit. n. 69. citans Rebuff. in pr. tit. de mod. amitt. n. 52. Paris. Chok. & c.) mox conferri possit. Lott. l. 3. q. 18. n. 58. Castrop. tr. 13. de benef. d. 6. p. 2. §. 8. n. 1. ubi: esto, requiratur sententia declaratoria criminis, ut privatio executioni mandetur; at à puncto commissi delicti ita infirmatur titulus & possessio beneficii, ut postea sententia rescindantur omnes transactiones factae tam beneficiorum, quam fructuum, ipsumque beneficium non sit censendum vacare obitu delinquentis, sed privatione delicto annexa. Azor. p. 2. l. 7. c. 17. q. 2. Gonz. gl. 15. n. 140. cum communi.

2. Hujus contrarium est, dum cessante hac legis sententia irrogante ipso jure dictam poenam, poena hac aliter non infligitur, quam ex pronuntiatione Judicis; si enim interim, dum causa trahitur, reus cedat vel decedat, utique hinc vera resultabit vacatio, quamcumque pretendatur, eum omnino privandum fuisse. Lott. ibid. n. 61. citans Rebuff. ubi ante n. 51. & late Gabri. conf. 196. n. 1. & per totum l. 1. Sic in hoc secundo casu, quousque per tres sententias conformes, vel per unam, quae transeat in rem judicatam, quis condemnatur, non magis potest privari fructibus post delictum, & ante sententiam diffinitivam acquisitis, quam aliis bonis suis; quia justo & legitimo titulo eos acquisivit. Castrop. loc. cit. Paris. l. 3. q. 16. n. 7. Lott. l. 3. q. 33. n. 71. subdens etiam, quod hac obligatio de restituendis fructibus à die commissi delicti vix sustineatur in eo delicto, pro quo poena privationis inducitur ipso facto, seu jure; citat seipsum l. 3. q. 18. n. 60. Covarr. in Epitom. de sponsal. p. 2. c. 6. §. 8. n. 8. Monet. de distrib. quorid. p. 2. q. 17. n. 8. & c. subdit tamen Lott. n. 73. fatendum nihilominus, si agatur per viam solennis accusationis per impetrantem, cui veluti habenti titulum aliquem jam possint tales fructus applicari, & delictum sit hujusmodi, ut quamvis propter illud non sit inducta vacatio ipso jure, inducta tamen sit irregularitas, posse sustineri sententiam Castrensis doctis, alias debere restitui fructus perceptos; quin & qui percipi potuerunt à die commissi criminis, pro cuius de cetero sententia quamplurimos à Farinac. citatos perperam, utpote id non dicentes, vide apud Lott. an. 74. Item firmiter & irrevocabiliter resignare potest beneficium; quia id illius

est eo usque; verum de hoc secundo plenius infra, ubi, an & qualiter criminosis resignare possint, de quo vide Paris. l. 3. q. 16. per tot.

3. Sed neque obstat, quod in casu privationis ipso jure Judex pronuntiaret, se ob tale delictum privare (quod male faceret excedendo fines; cum duntaxat declarare, seu pronuntiare deberet, aliquem esse privatum, ita ut ne utriusquam actus privationis illi sit attribuendus) utriusque enim talis formula (nempe quae privatum declarat, & quae se eum privare pronuntiat) idem est sensus & totum secundum juris intellectum refertur ad extrinsecam executionem, & illius consecutiva. Lott. l. 3. q. 27. n. 74. citans Felin. in c. Rodulphus. de rescrip. n. 34.

Quaestio 167. Num igitur etiam committens crimen ob quod incurrit poenam privationis ipso jure, ita statim amittat titulum, ut statim quoque teneatur illud in conscientia dimittere, etiam ante sententiam declaratoriam facti?

Respondeo: in hoc valde inter se diffidere Auctores, etiam eos, qui aliàs concorditer cum communi sententia juxta dicta in praed. quaest. mox à commissio criminis amitti titulum, seu jus illud stabile, quod quis per legitimam provisionem ante obrinebat in beneficio, & vel hinc ex eo momento non posse fructus facere suos, disponere de beneficio & c.

2. Negativam, sive non teneri in hoc casu aliquem dimittere possessionem beneficii, sed eam cum tota jurisdictione antea habitam retinere licite posse, & hanc usurpare usque ad sententiam declaratoriam commissi criminis; adeoque possessionem hanc post crimen admissum eo usque esse & manere veram possessionem juris, & non tantum facti cum jus nullum obliget ad eam dimittendam, tenent Tond. in qq. benef. p. 1. c. 27. n. 22. ubi: in omnibus casibus, in quibus beneficii privatio inducitur ipso jure ex causa delicti, certum est, interim, donec rata sententia declaratoria facti, possessorem manere utendum esse. Idem habet Lott. l. 3. q. 18. n. 28. Item Less. de justit. l. 2. c. 29. n. 63. Azor. p. 2. l. 7. c. 17. q. 3. Pirh. ad tit. de concess. prob. n. 25. citans Laym. theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 17. n. 1. Vasq. l. 2. de 168. n. 23. Suarez de cens. d. 27. §. 1. n. 8. & de relig. l. 3. d. 4. c. 43. n. 13. & c. 58. n. 2. Molin. de justit. To. 1. tr. 2. d. 96. Soto. de just. l. 1. q. 6. a. 6. Covar. in 4. p. 2. c. 6. §. 8. n. 8. Nav. in comment. de datis & promiss. n. 61. Henric. in sum. l. 7. c. 36. §. 1. lit. f. & alii plures apud Garc. p. 11. c. 10. n. 8. sic in genere de lege poenali ipso jure seu facto irrogata poenam censent prater jam citatos quam plurimi citati ab eodem Garc. n. 9. puta Nav. in Man. c. 21. n. 69. Botta. de Synod. p. 3. a. 2. n. 106. Guttier. qq. canon. l. 1. c. 1. n. 23. Rigol. decisio. tab. 2. c. 6. §. 1. n. 21. Zerol. in pr. Ep. v. privatio Valet. To. 2. d. 7. q. 5. p. 6. Cajetan. 22. q. 62. a. 3. & in sum. v. poena. Vega. in sum. p. 2. c. 33. casu 6. & 7. Sylv. Bannez & c. quod, dum irrogata poena consistit in mera privatione, & non requirit aliquam actionem, seu executionem positivam; sed primam rei acquisitionem impedit, obliget ad poenam absque Judicis declaratione, ut contingit in excommunicatione, suspensione, irregularitate, inhabilitate & similibus, dum verò poena requirit aliquam actionem seu executionem positivam, seu imponitur in re jam quaesita, & est privatio rei jam quaesita, & habitae, non obligat in conscientia ante sententiam, saltem de-

clara.

claratoriam. Quin& aliqui ex his AA. nempe Vasq. Molin. Soto. Guttier. Bannez &c. apud Garc. n. 10. tenent, quod, dum quis ob delictum a lege privatur ipso jure bonis suis, ante sententiam non solum retineat legitimam eorum possessionem, sed & dominium; aliis, puta Lessio *loc. cit. n. 64.* Valent. Vega. Cajet. &c. *ll. cit. apud Garc. n. 11.* sententibus contrarium, nempe amitti statim in hoc casu ipsam rerum proprietatem & dominium, & illud acquiri fisco, relicto delinquenti sola possessione & usu usque ad sententiam declaratoriam, executione tamen post hanc subsecuta retrotracta ad tempus commissi criminis. Quas sententias conciliare volens Garcias n. 12. ait, primam intelligi de dominio naturali, seu de jure naturali; secundam de dominio civili, seu de jure civili & canonico, Illudque de non amissione dominii, aut saltem possessionis in beneficiis Ecclesiasticis. Aliqui eorum, ut Molin. *cit. d. 69.* Soto *cit. a. 6.* Guttier. *loc. cit. n. 28.* Zechus, & alii apud Garc. n. 13. intelligi volunt, dum in sententia legis seu canonis non subjungitur aliquid verbum, unde constet, mentem Papae esse, ut amittantur, nulla exceptata sententia; v. g. dum post illa verba: *ipso facto privatus existat beneficio*: adderetur: *illudque absque declaratione aliqua vacare censetur*: vel *ac sine ulla inquisitione, citatione, iudicio decreto aut ministerio ipso facto privati existant*: vel ut Less. *cit. n. 63.* diceretur: *teneri in conscientia dimittere*: vel *non posse absolvi, nisi dimittat*: vel *beneficium eo ipso vacare*, ita ut alteri liberè conferri possit. Verum neque tunc, cum diceretur: *privatus existat ipso facto absque ulla declaratione*: teneri delinquentem in conscientia dimittere beneficium ante sententiam, tenent Covarr. Zerol. Vega. Vasq. Henric. & plures alii citati apud Garc. n. 14. dictam clausulam: *absque ulla declaratione*; intelligentes de declaratione, qua declararetur, poenam esse incursum, non autem de ea, qua declaratur, crimen esse commissum; quae expositio, ait Less. *cit. n. 63.* etiam videtur non in nihil violenta, tamen usus eam confirmat: ita enim sunt usu receptae leges istiusmodi, ut ante declarationem criminis possessores non teneantur resignare. Imò tenet Covarr. *loc. cit. n. 8.* privatum per sententiam, vel privatum ipso jure, etiam secuta sententia declaratoria, pergentem possidere non censei intrusum, & non teneri adhuc in conscientia dimittere beneficium, donec spoliatur ipsa possessione, & beneficium ei adimatur, seu nisi ipsa executio fiat per sententiam. Covarruviam quoad hoc sequitur Lessius dicens, sic habere usum, ita ut per eam non solum declaratur crimen, sed etiam reus ipse privetur beneficio, non censetur omnino privatus, Unde etiam istae leges, quae statuunt, ut beneficium ipso jure vacet, ut in *Extrav. ambitiosa. de rebus Eccl. non alien.* non videntur in illo rigore receptae, ut sponte se reus teneatur spoliare; licet nec spoliatus ipso jure bonis suis teneatur poenam exequi, & bona sua offerre fisco, etiam si id ipsum ei præcipiatur, ut Covarr. & alii apud Garc. n. 16. In summa itaque locum habet, secundum hanc sententiam, quod supradictum ex Lott. quod lex, sive poenam irroget ipso jure, sive eam inferendam imperet, semper intendat, id fieri, seu dari executionem ministerio & auctoritate iudicis.

3. Contrarium seu affirmativam, nimirum, quod ob delictum per sententiam legis ipso jure privatus beneficium in conscientia debeat illud statim simpliciter dimittere ante omnem sententiam, etiam declaratoriam, tenent Garc. *loc. cit. n. 18.* citans

Abb. in *repet. c. extirpandi. de prob. n. 24.* Felin. in *c. nostra. de rescrip. n. 12.* & in *c. inquisitionis. n. 7.* Nav. in *man. c. 23. n. 67.* Lorcam 1. 2. d. 24. de *ll. memb. 2. §. ult.* Item Tiraq. in *l. si inquam. c. de revocat. donat. v. revertam n. 236.* Alph. Castrens. 1. 2. de *justa punir. hereticor. c. 7.* & 1. 2. de *lego penali. apud Azor. p. 2. l. 7. c. 17. q. 3.* Item Parisi 1. 3. q. 1. n. 58. citans insuper Ruin. *conf. 4. n. 1. l. 5.* & Hojed. de *incomp. p. 1. c. 13. n. 61.* quamvis Parisius expressè non addat ante sententiam. & 1. 11. q. 10. n. 11. doceat cum communi in genere, non semper hoc ipso, quod ipso jure amittatur dominium, amitti etiam possessionem, Pluribus id ipsum confirmat Garc. Primò: quod licet lex non debeat, aut etiam fortè non possit (ed quòd id intolerabile & moraliter impossibile) obligare in conscientia delinquentem, ut ipse sit executor poenae amissionis bonorum suorum, licet de cetero ad aliquas parvas poenas recte possit obligare in conscientia ante condemnationem. Garc. n. 19. citans Navar. in *Man. c. 23. n. 67.* Molin. *loc. cit. d. 95.* Suar. *ro. 5. d. 8. si. n. 10.* Vasq. &c.) & sic per verba illa: *ipso jure*, seu ipso facto non censetur ad hoc obligare; in bonis tamen communibus, qualia sunt beneficia, & officia publica, rectè potest delinquentem obligare ad illa dimittenda ante sententiam, cum illa particulariter dependant à lege Ecclesiastica seu rep. vel principe, à quibus conferuntur, & sic possint ab iis dari vel auferri, ut placuerit, maxime ex causa, ut apud Garc. n. 20. tenent Sylv. Sot. Guttier. Molin. Vivald. & specialiter Henric. in *sum. l. 13. c. 56. §. 2. lit. T.* ubi: quod jus ob crimen possit Clericum titulo beneficii habiti, quod tanquam bonum commune pertinet ad dispensationem Ecclesiae, privare ipso facto absque alia declaratione. Confirmat hanc rationem ex mente horum Auctorum Azor. *loc. cit. q. 3. §. accedit.* ubi: quod beneficia sunt bona Ecclesiae data clericis sub hac conditione, ut à certis quibusdam delictis se contineant, alioqui beneficia amittant, & nullius valoris sint, quae circa ea dispoferint. Verum quod Canones privantes ipso jure ob delictum sint dicto modo leges conditionales, negant *ibidem* apud Azor adversarii, id solum admittentes eorum plures de canonibus privantibus ipso jure beneficio ob factum aliquid, quod omni culpa vacuum est, & ideo teneri beneficiatum ab iis privatum beneficium in conscientia illud dimittere, etiam ante sententiam. Quales leges conditionales privantes beneficio ipso jure sunt, dum beneficiatum ducit uxorem, fit religiosus, eligitur in Episcopum, & possessionem Episcopatus capit &c. Secundò: quod, si Canones seu Ecclesia in poenam obligare possit ad dimittenda mox à commisso delicto beneficia, quòd ad hoc ipsum velit obligare in conscientia, satis significet per verba ista: *jure ipso, vel ipso facto.* Idque patet ex ipsa eorum vi, & significatione, & subjecta materia. Si enim lex per sola illa verba in poenam excommunicationis, suspensionis, & inhabilitatis censetur obligare ad illam poenam, seu ad habendum se pro tali v. g. excommunicato, inhabili, ante latam sententiam, non fit ratio, cur id non censetur per eadem illa verba velle quòd ad dimissionem beneficiorum. Garc. n. 21. & 22. Tertiò: quod, si beneficium, quo quis ipso jure privatus est, possit nullà expectatà sententià, nec citato possessore, conferri & impetrari ab alio, ut Cardin. in *Clem. 1. n. 15. de poenis.* Felin. in *c. ceterum. de rescrip. n. 24.* Lamb. de *jurep. p. 1. l. 2. q. 6. n. 10.* Parisi. 1. 3. q. 1. n. 23. & 1. 11. q. 10. n. 10. & alii

alii plures apud Garc. n. 23. Item Card. de Luca de benef. d. 74. n. 4. Argumento Extray. ambitiosa. & conflic. Sixti V. de habitu & consura &c. contra Lap. alleg. 78. ad 4. quest. teneat. requiri ad hoc sententiam declaratoriam privatio. hinc inquam sequi videtur, quod is, qui titulum e. s. amittit ante sententiam, teneatur & illud ante sententiam relinquere proviso de illo. Garc. d. 23. Unde etiam is ait n. 35. saltem tunc non admittendam sententiam contrariam de retinendo usque ad sententiam, ubi beneficium tanquam vacans per privationem ipso jure esset alteri collatum. Neque ex his inferitur, quod Clericus dimittendo beneficium suum cogatur prodere crimen suum; praterquam enim, quod plures discedentes aliquantum a rigore hujus sententia velint, non esse obligationem dimittendi beneficium ante sententiam, nisi ubi illud notorium esset; prater hoc, inquam, non semper eo ipso, quod quis beneficium deponit, se reum criminis declarat; praesertim cum diligenter curare possit, ut sibi denuo beneficium, quod factum tantum, non jure possidet, conferatur, & cum Papa vel Praefecto Camerae apostolicae convenire, ut liceat sibi beneficium retinere; mo. etiam fructus, vel certam eorum partem, & confirmare denuo resignationem, vel permutationem factam a die patratu criminis. Azor. l. ult. cit.

Questio 168. An, quando beneficiatus ob crimen est privatus beneficio ipso jure, valeant, qua ratione publici muneris & officii, quo fungitur, facit, v. g. dum qui crimen occultum admisit, ob quod ipso jure beneficium amittit, est parochus, & nihilominus absolvit penitentes; Canonicus, & eligit; Episcopus, & confert beneficia; an valide sint istae absolutiones, electiones, collationes?

Respondeo in omnium sententia ea valere. Azor. loc. cit. q. 4. Less. de justit. l. 2. c. 29. n. 64. & 67. Ratio istius ultimata est, quia nisi talia essent valida, sequeretur inde in rep. & populo Christiano perturbatio & incommoda maxima; omnes enim tales electiones, praesentationes, collationes, absolutiones, aliae sententiae a tali factae deberent rescindi tanquam invalidae. Ratio vero immediata & veluti a priori est, & quidem AA. prima sententia, quod licet jus illud prius, quo illam jurisdictionem obtinebant, nempe titulum beneficium amiserit, habeat tamen adhuc jus possidendi & utendi ea, donec per sententiam Judicis auferatur. Less. cit. n. 64. §. ex his sequitur: communis vero omnium quoad evitanda dicta incommoda, Ecclesia in hoc casu, nimirum quamdiu delictum occultum, vel certe quamdiu non constat, talem per legem esse privatum, etsi privavit titulo, in quo alias ea fundabatur, non tamen adimat jurisdictionem, vel potestatem illam eligendi, conferendi &c. Azor. loc. cit. vel potius, ut Less. loc. cit. n. 65. §. notandum. ex Abb. Cajet. jus ipsum conferat tunc jurisdictionem extraordinarie ad singulos actus propter bonum commune. Item quod error communis jus tribuat, & excuset, dummodo tamen beneficium tale alias legitime seu auctoritate Superioris obtentum: quemadmodum & jus civile l. Barbarius. ff. de offic. praetor. constituit, ut quidquid facit is, qui magistratus vel Judex communi populi errore censetur, cum revera non sit, pro rato & firmo habeatur, & ratione muneris & officii, quo fungi videtur, id

fecerit. Azor. loc. cit. vide de his pluribus Less. loc. cit. dub. 8. per totum.

Questio 169. In genere, quandoam sit locus privationi beneficii ob delictum?

1. Respondeo primo in genere: non esse locum huic privationi, seu non esse imponendam privationem beneficii, nisi in casibus in jure expressis. Garc. cit. c. 10. n. 20. citans plures. Gonz. gl. 15. n. 136. citans c. is qui de sent. excom. in 6. qui etiam n. 138. subjungit, quod, quamvis contrarium dicant alii, ut Selv. p. 3. q. 3. n. 2. & 3. Rebuff. in pr. tit. de mod. amitt. benef. n. 61. per text. c. satis provisum. dist. 56. id tamen intelligendum, si exprimitur a jure, alias non. Sic enim per latam sententiam super crimine non est quis privatus beneficio, nisi id fuerit expressum in sententia. Paris. l. 3. q. 16. n. 30. citans c. qualiter de accusar. Bald. in l. cum fratrem. c. quibus ut indignis. Rebuff. in pr. tit. de mod. amitt. benef. n. 64. ad dicens esse communem. Eadem ferè habet Tond. in qq. benef. p. 1. c. 27. n. 23. ubi quod, licet quis fuerit condemnatus ratione delicti, ex quo non venit privandus ipso jure, non carebit suo beneficio, nisi expressè in sententia poena privationis declarata fuerit; quia sententia est stricti juris; & nihil continet, nisi quod in ea exprimitur. Si verò agatur de crimine, in quo poena privationis ipso jure irrogatur, sequitur privatio ex sola sententia condemnationis delicti, quamvis in sententia nihil dictum de privatione; citat pro hoc Campanil. in divisione juris. rubric. c. 23. n. 121. Hinc nulla condemnatio; quamvis sit ad perpetuos carceres, se extendit ad privationem beneficii, nisi exprimitur. Tond. loc. cit. Gonz. loc. cit. n. 137. citans Felin. in c. inquisitionis. n. 7. de accus. Mandos. de monitoriis. q. 16. n. 1. At tamen Garc. n. 3. quod, quia non omnia crimina comprehenduntur certâ diffinitione, debet Judex in his quae similia sunt expressis, in quibus imponitur depositionis poena, eandem regulam sequi, quia de similibus ad similia procedendum est; citat pro hoc Abb. in c. as si Clerici. de judic. n. 34. Duaren. de benef. l. 8. c. 6. n. 6. qui tamen dicant, non debere Judicem attendere multum ad Canones antiquos; quia illi de facili imponebant poenam depositionis, hinc

2. Respondeo secundo: privationi huic locum non esse, nisi in magno crimine; Auctores immediate ante cit. Paris. l. 1. q. 15. n. 30. & l. 5. q. 6. n. 58. utroque loco dicens esse communem, & l. 3. q. 16. n. 2. citans pro hoc c. inventum. 16. q. 7. c. sua. de penis. & plurimos Auctores; si quidem privatio & amissio beneficii in materia beneficii dicitur importare poenam gravissimam, & ordinariam. Card. de Luca. de benef. d. 35. n. 10. seu dicitur poena major, quae in jure ordinaria dicitur assimilata poena mortis in temporalibus; cum sit mors civilis. Card. de Luca. de benef. d. 75. n. 4.

Questio 170. Quandoam locum habeat privatio beneficii ipso jure?

1. Respondeo primo: nullum crimen, etiam privatione dignum, inducit hanc poenam privationis ipso jure, nisi ita expressè sit in jure cautum. Pith. de concess. praeb. n. 26. Garc. cit. c. 10. n. 5. citans Felin. in c. 2. de rescrip. n. 3. Rebuff. de pacific. poss. n. 318. Coraf. de benef. p. 3. c. 6. n. 12. Suar. de relig. 11. 3. l. 4. c. 58. n. 4. Hojed. Henric. Mand. & plurimos alios. Verumque hoc est, etiam si crimen sit atroc. Lot.

Lott. l. 3. q. 18. n. 201. ubi: non omnibus delictis atrocibus (qualia reputantur omnia, quæ capitalia sunt; capitalia autem censentur, pro quibus à jure imposita est pena ultimi supplicii. Lott. *ibid.* n. 199. & 100. juxta l. 2. ff. de public. Judic. & Menoch. de arbit. casu 265. n. 3.) eadem est per SS. Canones & constitutiones apostolicas privationis pena ipso jure indicta, sed aliquibus duntaxat atrocioribus, prout vel sceleris immanitas, vel frequentior lapsus occasionem ita sentiendi legislatori dedit, ut inde nusquam præteri possit privatio ipso jure ex sola atrocitate, nisi concurrat specialis legis determinatio, quod est regula in omni materia & c.

2. Respondeo secundò: in dubio, dum verba privationis non sunt clara, nunquam præsumitur privatio ipso jure, sed tantum privatio per sententiam. Gonz. gl. 15. n. 153. citans Tiraq. in l. si unquam v. revertatur. à n. 168. (qui etiam n. 136. tradit 76. limitatione hujus regulæ) Gamb. de off. & pot. leg. l. 5. n. 163. Garc. cit. n. 5. citans pro hoc eisdem, quos pro prima responsione citarat. Lott. loc. cit. n. 203. Paris. l. 14. q. 2. n. 4. Pirh. loc. cit. Porro casus, in quibus intrat privatio beneficii ipso jure, uti & in quibus intrat privatio solum per sententiam, vide apud Gonz. gl. 15. *ferè per totum.* Azor. p. 2. l. 7. c. 18. 17. Lell. de justit. l. 2. c. 34. dub. 34. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 27. & alios apud Garc. cit. c. 10. n. 6. de quibus in particulari infra.

Questio 171. Vacatio ipso jure per qua verba inducatur?

Respondeo: Illa verba *eo ipso* important privationem à lege ipso jure, & lata sententia abique alio ministerio. Gonz. gl. 56. n. 30. (quamvis autem ibi loquatur de privatione alternativæ, quam incurrit Episcopus; par tamen est ratio de privatione beneficii; cum ipse Gonz. gl. 15. de hac loquens huc remittat) citans pro hoc gl. in c. quam sit. v. *eo ipso.* de elect. in 6. & *ibid.* Franc. super S. ceterum. n. 4. Abb. in c. delictentes. de foro comper. nu. 8. Tiraq. in l. si unquam. c. de revoc. donat. v. revertatur. n. 142. & c. Item per verba *hoc ipso.* Gonz. n. 32. ex Tiraq. ubi antè. Item deficientibus verbis dictis *eo ipso*, vel *hoc ipso* per verba: *privatus existat*: Gonz. *ibid.* n. 33. citans gl. in c. extirpanda. de preb. v. *privatum.* & *ibid.* Host. & Innoc. & c. quia participium presentis temporis regulariter penam ipso jure inducit. Gonz. n. 34. citans Abb. in c. delictentes. num. 8. gl. in c. quoniam. v. *macrone percussum.* de off. Ordinar. Corneum. conf. 246. n. 1. l. 3. Tiraq. ubi antè. à nu. 32. vide eundem Gonz. gl. 15. n. 154. ubi remittit ad Felin. in c. Rodolphus. de rescrip. à n. 24. ubi de hoc plenissime.

Questio 172. Circa privationem beneficii per sententiam, qualiter ad hanc penam procedi possit?

Respondeo: Cum sit pena gravissima & ordinaria, ut dictum, hinc intrat criminalitarum propositio; quòd ad ordinariam penam procedi non potest, nisi contra legitime confessum vel convictum. C. Luca. de benef. d. 75. n. 4. qui tamen subdit *ibid.* nu. 8. quòd, licet de stricto jure, quoties agitur de privatione beneficii jam obtenti, requiratur plena & concludens probatio, & non sufficiat aliquem esse judicatum seu diffamatum; cum id solum attendatur circa inhabilitatem, vel post

positionem ad asssequendum. Veruntamen vehemens diffamatio, ob quam apud populum tale delictum habetur pro certo (ut contingit, quando adfuit indicia indubitata) facile operatur, ut iudices, præsertim magna tribunalia, non improbabiler dilarent arbitrium, & rigorosos juris Cancellos transcendant, potissimum ubi agitur de delictis aded scandalosis (agit ibi de defloratione Monialis) sive ubi intrant alia motiva prudentialia. Similia habet d. 76. nu. 11. ubi, quòd ad consulendum delictis & scandalis, intret maxima: *Ordo est ordinem non servare*: ideoque exorbitans rigor adhibetur, in magis præsertim tribunalibus, tanquam in casu exemplari juris cancellos aliquantulum transcendendo.

Questio 173. Effectus seu executio sententia privationis beneficii ob delictum, dum ea alias à jure non intenditur ipso jure, an & qualiter suspendatur, vel non suspendatur?

Respondeo primò: ab hac sententia tanquam à sententia hominis datur appellatio; sive is ex suppositione criminis notorii puniat. Lott. l. 3. q. 18. n. 53. citans Felin. in c. Rodolphus. de rescrip. n. 37. sive simpliciter declaret factum, ex cujus suppositione lex ipso jure penam irrogat. Lott. n. 54. citans Abb. in c. pervenit. de appellat. n. 6. neque in hoc casu sustinetur appellatio à gravamine legis; cum lex perpetuò sit justa, & neminem gravet; sed tanquam à gravamine illato per judicem, qui potuit decipi circa factum. Lott. citans Alciat. in l. si qua pena, quocirca interposita provocacione, hoc casu suspenditur executio, donec in judicatum sententia transierit. Lott. num. 56. quòd ubi factum, dicitur sententia fortita suum effectum. Inter ceteros autem modos hunc effectum suspendendi præcipuus ferè est appellatio. Lott. num. 68. etiam temeraria juxta Bald. modò valida sit, id est, non peccet in forma, neque sit prohibita; qualiter in pluribus casibus ea prohibetur vel à lege, vel à rescripto Principis. Lott. à n. 69.

2. Respondeo secundò: In hoc casu prohibita appellacionis, hac non obstante, procedi potest ad executionem, modò tamen illud jure sit liquidum, & nullo modo turbidum; cessante enim, aut turbidà hac prohibitione appellacionis, teneret iudex deferre appellacioni. Lott. à nu. 74. & si is spretà appellacione nitatur exequi tanquam destitutus auctoritate, non intelligitur procedere ut iudex, sed ut privatus; cui proinde privatim & de facto resisti potest. Lott. n. 76. citans Felin. in c. si quando. de off. deleg. n. 2. Innoc. *ibid.* v. *resistere.* Lancellot. de arbitrat. appelland. ampliat. 20. n. 1. modò agatur de judicio irtractabili & irreparabili. Lott. n. 77. citans Felin. ubi antè. Bald. in l. ab executione. c. quorum appellat. non recip. Contra facultatem tamen istam resistendi de facto sufficit velamen justitiæ. Lott. nu. 78. citans Bart. in l. prohibitorium. c. de jure fisci. num. 6. neque admittitur illa resistencia de facto, nisi pro tuenda personà, non autem pro tuenda re vel possessione, ità ut in articulo immisionis in possessionem resistencia illa sit impertinens, & à jure reprobata. Lott. nu. 29. citans Bart. ubi antè. Porro quæ hic dicta de appellacione, quòd ea suspendat executionem, locum etiam habent in casu supplicationis aut recursus, ubicunque supplicatio vel recursus succedit loco appel-

appellationis. Lott. n. 80. citans Bero. *conf. 113. n. 8. vol. 3. Lancell. de attent. p. 2. c. 19. n. 33.* aliàs secus; regulariter enim prohibita non impeditur executio prætextu aut supplicationis, aut recursus aut revisionis. Lott. à n. 81. citans Lancell. ubi ante n. 19. & 16. Menoch. *de arbit. q. 70. n. 23.* sicut nec nullitatis, aut extraordinarii remediti restitutionis in integrum deductio executionem suspendit, ubicunque deducitur iudicatum ex tribus conformibus, aut ex duabus; ubi id statuto speciali indutum. Lott. à nu. 83. qualiter autem excipi possit à tribus vel duabus conformibus, & facultas sit dicendi de nullitate, vide eundem Lott. fusè à n. 94.

Quaestio 174. An, si Episcopus vel aliter iudex competens propter delictum non tantum atrox, sed grave, pro quo beneficiatus veniat deponendus, seu privandus, in eum ferat sententiam depositionis ad juris præscriptum, an illico vacet beneficium, & quæ in ordine ad hunc effectum spectanda in dicta sententia verborum forma?

Respondeo ad primum affirmativè. Lott. à n. 3. q. 33. n. 42. citans Abb. *in c. tuæ. de pen. nu. 3. & 4.* Rebuff. *in pr. tit. de mod. amit. benef. n. 61.* Neque obstat, quòd etiam in iis criminibus, pro quibus sic statutum, admittatur talis depositus, seu sententiatus ad correctionem, juxta idem *c. cum non ab homine*: nam id non implicat suspensionem executionis privationis beneficii; sed solum abnegationem potestatis laici iudicis, ne is contra illum tanquam rejectum à foro Ecclesiæ in suum forum, procedat; quæ rejectio non contingit aliter, quàm per actualem degradationem, juxta *cir. c. cum non ab homine. Lott. loc. cit. n. 44.*

2. Respondeo ad secundum: Nil refert sub qua forma concipiatur sententia illa; perinde enim est, sive fiat per verbum *privamus*, sive per verbum *deponimus*, sive per verbum *suspendimus in perpetuum*. Lott. *ibid. n. 43.* citans Butrio *in c. ac sclerius*.

Quaestio 175. Qualiter procedendum à iudice Ecclesiastico contra beneficiatum in eo condemnando pro delicto, pro quo depositionis pena à Canone non est iussa seu statuta, sed in ejus arbitrio posita?

Respondeo cum de puniendo delicto simpliciter agitur, beneficiato legitime convicto, concipienda est sententia (si id exigat qualitas criminis) super hoc articulo privationis, aut explicitè, aut implicitè pronuntiando super depositione, eò quòd, licet pena hæc imminet pro quocunque grandi delicto, ut Abb. Rebuff. & c. supra citati: Neque, ut ait Lott. *l. 3. q. 33. nu. 48.* est, qui illud in dubium revocet, ut de homicidio &c. non censetur tamen illata, quantumcunque etiam iusta sit inferri à jure per sententiã, si id in ea non expressum, juxta dicta paulò supra. Lott. *loc. cit. n. 50.* Felin. *in c. inquisitionis. de accusat. n. 7.* Rebuff. *in pr. tit. de modo amit. n. 64.* Lamb. *de jurep. p. 1. d. 2. q. 6. a. 9. nu. 1.* Zerol. *in pr. p. 1. v. privatio. §. 1.* Gutier. *qq. can. l. 2. c. 2. n. 29.* Paris. *l. 3. q. 16. n. 29.* & alii citati à Garc. *p. 11. c. 3. n. 98.* sic Rota *in Esventina. de anno 1543.* consuluit referente eodem Garc. *n. 99.* quòd condemnatus de homicidio, ex quo in sententia non erat posita, seu expressa privatio beneficiorum antea obtentorum, etiam post

talem sententiam non erat privatus jure sibi in illo beneficio ante condemnationem homicidii competentis. Neque *ex l. 1. ff. ad turpill. ubi: Si autem pronuntiaverit calumniatus, & condemnatus eum, & quamvis nihil de pena suljerit, tamen juris potestas adversus eum exercetur, &c.* inferre licet contrarium, nempe quod in pœna infligenda per sententiam damnatus de crimine, de quo jure meretur privationem, eò ipso privatus sit beneficio, licet in sententia nihil exprimat: Nam id intelligendum, dum crimen tale, cui à lege ipso jure statuta talis expressè pœna, v. g. privationis; utpote in quo casu iudex non privat per sententiam, sed declarat delictum commissum, & sequitur mox pena privationis à jure, etiam si in hac sententia non exprimat talis pena incurta, juxta dicta supra ex Felin. *in c. Rodolph. de rescript. non autem quando lex non privat ipso jure, sed mandat privari, seu imponit penam per sententiam, in quo casu ipse iudex privat, & licet factum notorium sit, semper opus est hac sententiã iudicis, quã irrogetur ab eo privato; ita ut si in hoc casu, vel etiam ubi condemnat simpliciter de crimine aliàs digno hac penã privationis, in jure fortè non expressè iusta inferri hæc pena privationis; et si de ea in sententia mentio non fiat, mox sequatur, absque eo, quòd opus sit novã sententiã privationis, sive qua pena privationis expressè imponatur; quasi in executionem istius sententiã condemnatoriã simpliciter & generaliter lata super crimine, quòd ultimum voluit Innoc. *in c. postulasti. de foro competente.* apud Garc. *loc. cit. nu. 104.* Neque audiendus est hic Garc. dum *n. 105. & 106.* ait, videri posse conciliari has sententias dicendo; quòd dum iudex simpliciter tantum pronuntiaret absque ulla addita penã super delicto digno privari, v. g. dicendos *condemno te de tali crimine: vel declaro te tale crimen admisisse;* sequatur seu inducatur dicta pena privationis; non verò sequatur ea, si de crimine digno privari, non tamen actu ipso inducente privationem, condemnet, aliquam penam irrogando, absque eo, quòd de hac pena privationis mentionem faciat in sententia. Multò minus audiendus est, sed ab eo cavendum, ut ait Lott. *loc. cit. n. 58.* dum ex suo tradit in hoc postremo casu, dum nimirum iudex super tali delicto digno privari pronunciat, etiam imponendo aliam penam, induci privationem, et si de eo mentio nulla facta in sententia; dum delictum est tale, quòd inducit irregularitatem, v. g. homicidium, eò quòd tunc, quia talis irregularis est inhabilis, non potest remanere cum beneficiis, privatio non tam sit in penam, quàm ratione inhabilitatis: Nam, ut ait Lott. ex Molina. *de just. & jure. d. 78. nu. 2.* (quem aliàs pro se citat Garc.) irregularitas hujusmodi inducit quidem incapacitatem pro obtinendis in futurum beneficiis; non tamen pro retinendis obtentis; sed ad summum exigat talem privandum. Similiter neque obstat, quòd, cum ab hujusmodi gravioribus delictis separari nequit infamia, canonizato per sententiam delicto, satis inde colligatur mens juris, ne Superior Ecclesiasticus patiatur hujusmodi infamem beneficio Ecclesiastico potiri, sed ut, quemadmodum præveniens infamia eum ab illo obtinendo arceat, ita superveniens eundem ab obtento dejiciat. Lott. *à n. 59.* Nam hæc omnia procedunt non nisi ex supposito, si feratur in talem sententiam, per quam fiat hujusmodi remotio à beneficio, seu applicetur ei pœna privationis; ita tamen*

men ut interim dum ea non applicatur, is licet beneficium retinet, & sic expectatur, quod renunciet, vel deponat, & sic tota vis in hoc articulo privationis attribuitur sententiae. Lott. à n. 64. citans pro hoc Innoc. in c. cum nostris, de concess. prebend. n. 1. Abb. ibidem n. 22. Bald. in l. 2. §. miles. n. 2. ff. de his, qui not. infam. Farinac. &c. Porro qualiter procedendum, dum agitur de incorrigibilitate, vide de hoc Lott. loc. cit. à n. 79.

Questio 176. An, & qualiter à iudice laico procedi possit, ad, vel circa penam hanc privationis: & si is in eo negotio processerit, qualiter se gerere debeat Episcopus?

Respondeo primò in genere: Nihil omnino in & circa hoc posse nec quoad cognitionem, nec quoad condemnationem, iudicem laicum; nam cognitio de quibuscunque delictis Clericorum ita competit magistratui Ecclesiastico, ut nihil profusus in ea sibi vendicare possit magistratus civilis seu secularis. Constat id ipsum non tantum ex SS. Canonibus, omnem hac in parte magistratui seculari potestatem negantibus, ut c. at si clerici, c. cum ab homine, de iudic. sed etiam ita receptum à catholicis scriptoribus, ut nequeat in dubium revocari, nisi negando aliquod principium fidei. Lott. l. 3. q. 33. n. 1. & 2. ex Suar. in *Clyp. fid. cathol.* l. 5. c. 15. nu. 1. Nec obstat constitutio Justiniani, quae est novella. 83. ubi insinuari videtur iure caesareo, sic quondam statutum, ut pro criminibus Ecclesiasticis; puta simonia, perjurio, sacrilegio adiretur Episcopus, pro aliis civilibus, v. g. homicidio, furto, cognitio ad saeculares pertineret; nam praeterquam quòd ea constitutio, ut Suar. loc. cit. nu. 7. fuerit correctæ & revocata, per jura canonica, sed & per constitutionem Friderici in *auth. statuimus. c. de Episcopis & clericis*, quin & à principio nulla, utpote contra jus divinum, & constitutiones piorum principum praedecessorum Justiniani ad favorem Ecclesiae promulgatas, atque ita effectas irrevocabiles, ostendit Lott. à n. 5. non fuisse constitutionem universalem, sed privilegium, seu pragmaticam quandam editam per Justinianum ad petitionem menae Patriarchae Constantinopol. ne pro defectu iudicium Ecclesiasticorum non callentium jus civile crimina clericorum manerent impunita. Et sic Justinianum per hoc nihil egisse contra jus divinum, vel etiam statuta suorum praedecessorum; dum facultas ista in cognoscendo iudicium saecularium jam non profueret à Justiniano, nisi cooperante, sed & expostulante id Patriarcha, adeoque nec in minimo per hoc labefacta potestas Ecclesiae, ut Suar. loc. cit. juxta c. 1. 2. 3. 4. &c. *causa II. q. I.* Lott. n. 6.

2. Quin nec respectu cuiusvis criminis ulla praerendi potest in contrarium consuetudo, utpote nullius momenti, & tanquam repugnans non tantum SS. Canonibus, sed & juri divino; quo clerici, veluti qui res sunt spiritualis, & ex toto corpus & animam dederunt in servitutum & sortem Christi, ut dicitur *cap. clericus, cum duobus sequentibus*. 12. q. 1. Eximuntur ab hac potestate saeculari, & solius Papae & constitutionum Ecclesiasticarum iudicio subsumunt. Lott. à nu. 9. Unde jam etiam talis consuetudo nullum ex quocunque tempore, aut Papae conniventia robur sumere potest; quò minus dicatur merus abusus, & censetur ab Ecclesia condemnata. Lott. n. 12. Sed & frustra praeten-

ditur immemorialitas; nam licet aliàs justificata immemoriali, allegari potest privilegium Apostolicum, nec dubitari potest, utcunque tandem hac clericorum praerogativa proficiatur ex divino praerogato, non criminali, aut iudiciali, quòd sublatum videri posset, sed ex morali (quòd, ut Card. in c. perpendimus, de sentent. excommunic. in 6. Felin. in c. 2. de major. & ibidem n. 2. juxta c. Si imperator, dist. 96. Papa in totum tollere nequit, ira ut leges humanae super hoc latae censeantur juris divini relatae, non autem novi alicujus juris inductivae, juxta Trid. sess. 24. c. 20. Lott. n. 15.) quin ea aliquatenus possit elidit ex privilegio Papae, ex causa iustissima concedentis alicui principi, ut de certis delictis clericorum, puta, majestatis, falsae monetae, vis publicae &c. (quae propterea sunt crimina privilegiata) per suos iudices cognoscat. Lott. à nu. 16. Difficultas tamen est in hac immemoriali justificanda; tum propter incapacitatem personae, in qua non potest initiari aliqua possessio, & consequenter aliqua praescriptio, juxta dicta alia. Lott. n. 17. tum propter defectum quadragenariae, quae basis & est fundamentum immemorialitatis; ut Lott. hic n. 18. & l. 1. q. 24. n. 226. hac enim propter naturam materiae subjecta probatu est impossibilis, ex quo singulis annis interruptitur per publicationem constitutionis Apostolicae, quae legitur in die cenae Domini. Lott. nu. 19. citans Felin. in c. cum non liceat, de praesumpt. n. 12. hinc jam

3. Respondeo secundò: Si tamen iudici laico quòd hoc datum indultum pontificium, & is ex eo (citra illud enim nihil agit, ut ex jam dictis constat, & insuper gravissimis subiacet poenis) per sententiam suam condemner clericum de crimine, pro quo de jure sit actualiter degradandus (idem videtur de depositione, seu privatione beneficii, quamvis Lott. n. 31. ex Barbof. in *collect. ad c. 1. §. ult. de homicidio in 6.* dicat, quòd poena dispositionis à dignitate vel beneficio, qua in citato textu ipso jure imponitur clerico assassinio, nihil commune habeat cum degradatione actuali) adhuc nihil sit; quin implorari insuper pro actuali degradatione debeat Episcopus, & is ad eam devenire, cum laicus aliter in hoc casu haberi iudulit Apostolici non intelligatur processisse vel iudicasse, quam uti delegatus Apostolicus & non suus, sed delegantis dicatur usus jurisdictione; ac ita timeri non possit laesio libertatis Ecclesiasticae. Lott. à nu. 20. citans Card. in c. perpendimus, de sentent. excom. n. 8. Felin. in c. 2. de major. & obediem. n. 3. Aufser. in *repet. c. 1. de offic. Ordinari. q. 4. n. 6. &c.*

4. Respondeo tertio: Debebit autem tunc Episcopus requisitus pro degradatione (idem est de privatione) expendere prius, qualiter se illud factum iudicis habuerit, nempe perfectò & examinato processu, per quem sibi prius constat de privilegio seu indulto Apostolico, tanquam fundamento jurisdictionis in actis registrato (uti hoc hunc in finem praesentari processui necesse est) num tale reverà existat, an duret, num excessum in ejus usu, tam circa validitatem, quam iustitiam. Lott. à n. 23. ex Carolo de Grassis, de effect. clerico. effecta 1. nu. 34. &c. si his minime aut leviter solum perpenis iudex Ecclesiasticus procederet ad degradationem, utique graviter erraret: nam

5. Respondeo quarto: Praescindendo à tali privilegio, cum processus per iudicem laicum confectus sit omnino nullus, quantumcunque exhibetur, non potest in eo confingi aliqua justificatio deli-

delicti; super qua valeat iudex Ecclesiasticus suum iudicium firmare juxta expressum textum *c. ut si clerici*. Lott. n. 26. Idque etiam si supponeretur clericum fuisse deprehensum in flagranti crimine juxta *c. cum non ab homine. de judic.* Lott. nu. 27. Quamvis enim illa deprehensio excuset iudicem, quod minus, si deprehensum detineat, incurrat censuras, juxta *c. nuper. de sentent. excom.* Lott. n. 28. nihil tamen tribuit laico potestatis, utpote cujus jurisdictio in delicta clericorum non est prorogabilis; etiam in eo, quod clericus ipse in eam consentiat, aut neget se clericum, vel profiteatur etiam se laicum, Lott. n. 29. citans Bald. in *c. si qua per calumniam. c. de Episcopis & cleric.* n. 5. Pacian. de probat. p. 2. c. 34. n. 74. Jo. Andr. in *c. si iudex laicum. de sentent. excomm.* in 6. in principio.

Quaestio 177. An, & qualiter privationem hanc infligere valeat Vicarius?

Respondeo: Vicarium generalem Episcopi non posse absque speciali mandato Episcopi procedere ad hanc poenam privationis infligendam. *c. Luca. de benef. d. 11. n. 4.*

Quaestio 178. An inducatur vacatio beneficii per sententiam privationis nullam, & qualiter procedat exceptio nullitatis, & notoria injustitiae?

Respondeo ad primum negativè: Paris. l. 1. q. 7. n. 72. quia, quod nullum est, nullum praebet impedimentum. *c. illud. de jurepar.*

2. Respondeo ad secundum primò: eum, qui renunciavit appellacioni, non censi hoc ipso renunciavisse facultati dicendi de nullitate. Lott. l. 3. q. 18. n. 94. ex Bald. in l. unico. *c. ne una eademque causa provocare lit. §. ult. n. 9.*

3. Secundo: deductio nullitatis non suspendit executionem, ubicunque deducitur iudicatum ex tribus conformibus, juxta *Clem. ut calumniis. de re judicata.* Lott. l. 3. q. 18. n. 83. Et sic, dum in hoc casu trium conformium rescribitur super causa gravaminis vel nullitatis, vel restitutionis in integrum, non rescribitur aliter, quam cum clausula: *parito iudicato*: cujus vis adaequata est dictae *Clem.* ut nimirum non audiatur sententiam passus, donec perfectè sit paritum iudicatum; si enim rescriptum conceptum dicitur conditionale, ita ut illi, cui rescribitur, non acquiratur jurisdictio, nisi purificatà hac conditione, seu *parito iudicato*. Lott. n. 127. citans Socin. senior. *conf. 99. n. 10 l. 3. Put. decis. 419 per tot. l. 1.* Neque solet hac clausula omitti, etiam si processum fuerit per contradicatas, nisi in continenti possit doceri ex iisdem actis de nullitate. Lott. n. 128. juxta *decis. Rotæ. 256. n. 1. apud Veral.* contra Staphil. *de lit. just. §. quando petitur commissio n. 10.* Importatque dicta clausula necessitatem restitutionis fructuum, & solvendi expensas. Lott. n. 130. quem vide. Unde jam, cum excipitur de tribus conformibus ad effectum promovendi calumniam in adhuc provocante, aut dicente de nullitate, vel etiam implorante extraordinarium remedium restitutionis in integrum, hoc unum solum disquiritur: nempe, an existat verè tres conformes. Lott. n. 104. Hanc autem conformitatem metimur ab identitate subjecti, super quo pronunciatum est, ut *Gl. in cit. Clem. V. tres.* Lott. cit. n. 104. Quamvis circa id ipsum sententia

fiat dividua, veluti, si non convenient in articulo condemnationis ad expensas, ita ut tunc in ea parte, in qua sunt difformes, excludatur, vel suspendatur iudicatum, ut *Cravetta conf. 163. n. 4. Menoch. conf. 145. Lott. n. 105.* In altera verò parte sustineri possit conformitas ad effectum dictae *Clem.* & sint exequibiles, ut *Gloss. cit. v. aliquid ex iis. Cravetta conf. 183. n. 2. Covar. 99. prac. c. 25. n. 6. Surd. conf. 27. n. 11. Lott. n. 106.* Neque pro constituenda hac conformitate ita adhaerendum verbis, ut non magis attendatur convenientia sententiarum in substantialibus. Lott. n. 107. citans Socin. jun. *conf. 73. n. 1. & 2. l. 2. thesauri,* & aliquor Rotæ decisiones. Proceditur dicta *Clem.* etiam in tribus conformibus, una difformi seu contrariâ sententiâ interpolatis; Neque enim requiritur ut dictae tres conformes immediate nullâ intermediâ contrariâ sibi succedant. Lott. n. 108. citans Covar. ubi ante n. 3.

4. Nihilominus elideretur in excipiente de nullitate post tres conformes dicta praesumptio calumniae, & consequenter suspenderetur executio, si proponeretur nullitas ex jurisdictionis defectu. Lott. n. 109. citans *Gig. de pensio. q. ult. n. 20. Covar. ubi ante n. 4. Barbat. conf. 44. nu. 1. Menoch. conf. 345.* modò manifestus sit hic defectus; alias enim non amitteretur ejus deductio, nisi post executionem confirmatam. Lott. n. 110. Estque id ipsum speciale in hac nullitate proveniente ex defectu hujus jurisdictionis nullatenus trahendum ad alias nullitates. Lott. n. 111. & 112. juxta *Gl. in cit. Clem. V. non obstante;* ratio hujus singularitatis est, quod hujus nullitatis exceptio potius concernat publicam, quam privatam utilitatem. Lott. n. 113. ex Anchar. in *cit. Clem. n. 7.* quae ideo etiam non cadit sub dispositione rejicente nullitates in genere. Lott. n. 114. citans Vant. *de nullitat. ex defectu jurisdictionis. n. 3. & 4. Gutrier. in pract. 99. civil. l. 1. q. 96. n. 8. Menoch. conf. 2. n. 152.* Nec venit sub commissione sanatoria, quae nullo modo pro ea datur. Lott. cit. n. 14. citans Staphil. *de lit. just. sect. commissio an detur super validitate processu. Sarnen. in compendium utriusque sign. n. 74.* Facilius autem rejicitur nullitas, si quae objiceretur non contra posteriorem sententiam, sed contra priorem confirmatam, parte non opponente, per duas sequentes. Lott. n. 116. citans *Alex. conf. 111. nu. 5. vol. 5. Felin. in c. eam quae de sent. & re judic. nu. 2.* Idque etiam si proponatur seu objiciatur nullitas ex defectu jurisdictionis. Lott. n. 117. Dum autem quaeritur de facto, an sit oppositum, non sufficit oppositio facta in genere ex clausula nullitatis; sed necessarium est, ut clausula hac fuerit ad speciem deducta. Lott. n. 118. De cetero tamen admitteretur exceptio nullitatis cujuscunque, modò resultaret in actis, si executio esset irretractabilis. Lott. n. 119. citans *Paul. de Eleazar. & Anchar. in cit. Clem. calumniis. Guidon. Papam. decis. 579. n. 4.*

5. Pari quoque modo admitteretur exceptio notoriae injustitiae; licet enim hac diversum quid sit à nullitate, etiam si resultaret ex iisdem actis, nisi sententia se referat ad ipsa acta; illi tamen ad hunc effectum impediendi executionem equiparatur. Lott. n. 120. & 122. modò tamen ea verè sit notoria: sententia enim, cum praesumatur ritè & rectè lata, adeoque justa, prout de jure fieri debuit; ut *Gl. in authen. generaliter. v. injustè. de Episcopis & cleric.* Menoch. *conf. 110. n. 6. cum communis*

is, qui se fundat super hujusmodi iudicatio, non debet probare iustitiam, sed qui excipit, debet demonstrare hanc notorietatem iniustitiæ, ita ut non possit ne quidem subtiliter disputando vitium obfuscare, sive referatur ad iniustitiam, sive ad nullitatem. Lott. à n. 122. Et hæc quidem cum toto rigore cit. Clement. ubicunque existant tres conformes; de cætero

6. Respondeo ad secundum tertio: Dum deducitur iudicatum ex duabus tantum conformibus, aliquantò mirius proceditur; nam licet præservetur executio, non tamen rescribitur cum dicta clausula: *parito iudicatio*, suspensiva jurisdictionis; de qua sub initium responsionis præcedentis. Lott. à n. 132. Multòque minùs id fit, dum in hoc casu duarum conformium imploratur remedium extraordinarium; de quo *quest. seq.* Et videtur idem in hoc casu dicendum de exceptione nullitatis, quod de petita restitutione in integrum in hoc casu dicitur *quest. seq.* Licet autem Lott. n. 84. dicat, idem esse in hoc casu duarum conformium, ubi ex statuto vel jure speciali hoc inductum, ut nimirum duæ illa habeant vim trium, adeoque & in hoc casu militet dispositio cit. Clement. nimirum quòd nec agi, nec excipi possit de nullitate, nisi prius facta executione. Lott. n. 84. juncto n. 88. & seq. Subdit tamen idem Lott. n. 92. non satis videri perceptibile, qualiter in duabus tantum conformibus militet dicta dispositio, cum tanta, adeoque urgens suspicio calumniæ non sit contra excipientem de nullitate, qui unà vel altera sententiâ succumbit, quam qui tribus conformibus; neque ut Lott. n. 102. in diluenda hac præsumptione par sit ratio, dum in casu trium conformium hæc præsumptio calumniæ est juris & de jure (in cit. enim Clement. hoc supponitur, & super supposito disponitur) in secundo verò casu duarum conformium est simplex præsumptio juris, proindeque illa prior præsumptio vix manifestatà veritate in contrarium, credibilis est; posterior verò contraria probationi cedit, ut Menoch. de præsumpt. l. 1. q. 3. Lott. n. 103.

Questio 179. An, & qualiter privatus ob delictum restituendus sit, juriarique possit remedio restitutionis in integrum?

1. Respondeo primò: Privatus ipso jure ob delictum ipso jure non est restituendus in hoc sensu, quòd ei spoliato aliunde non competat actio spoliæ, nec debeat restitui ad beneficium. Paris. l. 13. q. 5. n. 138. Quippe communis est sententia, quòd is, qui possidere amplius nequit beneficium, non secus ac ei, qui possidere non potuit, v. g. laico, danda non sit ad illud restitutio; cum clarè & notoriè constet de jure non potentis, & frustra tractatur de possessione illius, qui possidere non potuit, aut amplius non potest; Paris. ibidem n. 123. citans pro hoc plures, & id pluribus exemplificans, à n. 125. ut in intruso, in simonaco, hæretico, &c. ac demum subjungens n. 137. id procedere, seu spoliatum non esse restituendum ad beneficium, ubi constat notoriè de defectu proprietatis, pro quo citat Craver. cons. 790. n. 8. Menoch. de remed. recip. possess. remedio 5. n. 438. Mascard. de probation. conclus. 326. Econtra, ubi spoliatus non est ipso jure privatus ob delictum, potest restitui; sive crimina, quæ non privant ipso jure, non impediunt restitutionem. Paris. loc. cit. n. 40. citans Abb. in c. item cum. de restit. spol. n. 3.

P. Lenten. Fori Benef. Tom. 1. l. 1.

2. Respondeo secundò: Juste privatus ob delictum, si postea restituatur, porrigitur hæc restitutio ad beneficium, ubi beneficium interim alteri collatum non est; aliàs secus, quia hæc restitutio est gratiosa, inter quam & restitutionem iustitiæ est maxima differentia. Paris. l. 3. q. 7. n. 42. citans Bald. in c. constitutus. de rescript. Gemin. in c. quamvis. eodem tit. Abb. in c. ex tua. de cleric. non resident.

3. Respondeo tertio: privatus iniuste (intellige, quia delictum non merebatur tantam poenam, vel hæc inflicta contra juris præscriptum; aut etiam penitus innocenti) debetur restitutio in integrum; hoc est ad beneficium & omnia, quæ prius tanquam annexa ad beneficium habebat; puta ad stallum in choro, ad præbendam, dum canonicus est, ad jurisdictionem, si quæ beneficio annexa; Et hæc, etiamsi beneficium jam collarum alteri, quia hæc est restitutio iustitiæ, in qua valet communis regula, tantum restitutio in integrum restituit, quantum læsio abstulit. l. ult. ff. de restitut. in integ. & restitutio in integrum iustitiæ aufert jus alteri quæsitum, etiam plene & perfecte; Paris. loc. cit. n. 46. citans Paul. de Castro. ad l. gallus ff. de liber. & posthum. n. 14. Et hæc juxta ea, quæ tradit Paris. cit. q. 7. à n. 43. & 75. de restitutione in integrum minoris resignantis graviter in hac resignatione læsi.

4. Respondeo quarto: Imploratio restitutionis in integrum non suspendit executionem, dum iudicatum deducitur ex tribus conformibus, sed intrat dispositio cit. Clem. ut calumniis. & solet rescribi cum clausula *parito iudicatio*, secundum dicta paulò ante de exceptione nullitatis. Lott. l. 3. q. 18. n. 83. 127. 133. ubi verò non sunt tres conformes (etiamsi aliàs ex statuto, vel alio jure singulari simpliciter esset remota seu prohibita appellatio, vel etiam facultas dicendi de nullitate, quia ista sunt remedia diversa, quibus subvenitur victo; sublato autem uno non censetur sublatum aliud, Lott. loc. cit. n. 134. citans Imol. in cit. Clem. n. 7. Oldr. de restitut. in integrum. q. 75. nu. 31.) suspenditur executio, & non rescribitur cum dicta clausula: *parito iudicatio*; ubi fuit præventum in petenda restitutione in integrum (idque etiam causa restitutionis sit turbida. Lott. nu. 136. Gabr. de execut. rei iudicat. conclus. 1. n. 17. &c.) secus, si præventum in exequendo; tunc enim præservatur executio, & rescribitur cum dicta clausula. Lott. n. 135. dicens, sic observari in signatura. Ut autem dicatur in hac petitione restitutionis præventum, sufficit eam petitam esse. Lott. n. 137. citans Oldr. ubi ante. q. 42. n. 1. sicut econtra, ut dicatur præventum in executione, sufficit eam esse petitam, Lott. n. 138. citans Casar. de Grassis. decis. 20. n. 14. post decis. 277. l. 2. Et cum hoc tamen discrimine, ut in petenda executione non sufficiat simplex petitio; sed requiratur illius admissio per decretum iudicis; etiamsi non fuerit deventum ad eisdem decreti executionem per actum extrinsecum, id est, per relationem executorialium; exinde enim, ubi nimirum iudex decrevit executionem, dicitur inchoata executio, ut prætextu restitutionis non possit illius cursus deinceps impediri. Lott. n. 139. & 140. citans aliquot Rota decisiones. Econtra in petenda restitutione, ut dicatur præventum, sufficit simplex petitio ipsius victi, per solennem tamen libellum coram eodem iudice, qui sententiam tulit; etiam si

etiam si sit delegatus: quamvis enim delegatus non possit restituere, ut Oldr. loc. cit. q. 32. à n. 139. tum tamen libellus implicat emissionem ad principem aut alium Superiorem, qui potest restituere; satis dicitur hic preventum in petendo; cum id sufficiat pro introductione causæ juxta Oldr. loc. cit. n. 142. Abb. in c. 2. de offic. delegat. n. 3. Lott. n. 141. & 142. De cetero, ubi ageretur de restitutione ad effectum impediendi executionem obligationis cameralis; cum hæc aequipollet tribus conformibus, intrat pro reiectione causæ, restitutionis dispositio. *cit. Clem. 8.* si in vim illius decernatur executio, necessariò consequitur, inchoatam esse executionem, & sic sustineri potest, per preventionem in petenda restitutione in integrum non impeditur executionem obligationis cameralis. Lott. n. 144. Porro si quando signatura rescribat cum supradicta clausula: *parito iudicato*, vel alia præservativa executionis, sed modificata arbitrio Rotæ, modificatio hæc operetur, ut vitæ possit audiri in deducenda nullitate vel injustitia, & tantisper, ut audiatur, suspenditur executio; cum eadem æquitatis ratio emolliens rigorem juris in apertendo audientiam contra iudicatum suadeat, & sic inhiberi executionem iudicati. Lott. n. 146. & 147. Si tamen nihil doceat, unde efformetur læsio (quæ est fundamentum restitutionis) illicò contra victum emergit præsumptio calumniæ. Lott. à n. 148. dicens, in hoc fundari stylum palatii, ne pronuncietur in articulo restitutionis expressè, sed tacitè; nempe si constet de causis restitutionis, aut ex injustitia, aut ex nullitate sententia revocetur, perinde, ac si appellatum esset; aut dictum de nullitate; sin secus, procedatur per eundem iudicem, cui commissæ est causæ restitutionis. Atque ita, dum Papa mandat cognosci, non perimit iudicatum aut actionem, quæ ex eo descendit; sed simpliciter suspendit effectum; adeòque non derogat regulæ de jure quæsito non tollendo. Sicut autem iudex competenti læsione, revocat sententiam, & non est locus dictæ regulæ, eò quòd tunc non potest videri iudicatum; sic, si advertit cessare hanc læsionem, ne videatur præiudicatum juri quæsito ex iudicato, illud simpliciter exequitur. Lott. à n. 151. Denique commissæ restitutione lis perpetuò redintegratur, reponiturque in eo statu, in quo erat ante iudicatum. *l. i. c. de restitut. in integ.* Lott. à n. 154.

Neque enim is, cui non est limitatum arbitrium, præcipuè si magistratus supremus est, censetur magis constitutus executor iudicati, quàm cognitor; & sic in supremis tribunalibus magis spectatur æquitas in suspendenda executione, quàm rigor juris in exequendo iudicatum in aliis tribunalibus, ubicunque detegitur injustitia. Lott. à n. 155. subjungens, sic servare Rotam, dum sententias extra eam latis non exequitur, nisi excusata earum iustitia; passimque eas qualescunque revocat, detestata injustitia, sive ea nota sit, sive non. Et meritò, ut idem subiungit n. 159. quia læsio excludit præsumptionem calumniæ; hac autem præsumptione remota nihil est, quin debeat suspendi executio iudicati, juxta *L. unicam. c. de in integrum restitut.* ne quid novi fiat; est enim restitutio actus suspensivus.

Quæstio 180. Qualiter resolvatur vis omnis iudicati quoad præsentem materiam privationis beneficii?

1. Respondeo resolvi vim omnem iudicati, primo, dum sententia lata fuit in contumaciam pro aliquo delicto, comparente nimirum reo infra annum, & docente de sua contumacia; Lott. l. 3. q. 18. n. 163. citans Farinac. *conf. 14. n. 6. juxta textum l. 1. §. ult. ff. requirend. res.* sententia enim huiusmodi, cum magis videatur lata propter contumaciam, quàm ob delictum, hac contumaciâ purgatâ, evanescit omnis sententiæ effectus. Lott. n. 165. citans Felin. *in c. ex literis. de constitut. n. 19.* Alciat. *de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 22.* Farinac. *criminal. qq. q. 11. n. 90. & c.* Si verò patiatu annuum elabi, etiam si admittatur ad novas defensiones, non admittitur tamen, nisi cum clausula: *sine præiudicio bonorum sibi incorporatorum.* Lott. n. 164. dicens hanc clausulam trahi etiam ad beneficia Ecclesiastica, quæ eo ipso dicuntur incorporata, quòd sint alteri collata, ut Farinac. *loc. cit. n. 7.* Et licet post annum purgetur contumacia ex principis rescripto, non tamen tunc intrat eadem ratio; quia ea non datur in præiudicium juris quæsiti, nempe illius, cui provisum de tali beneficio; tamen enim neque in isto casu sententia contumacialis probet delictum, probat tamen factam privationem, quod sufficit pro probatione gratiæ alteri factæ de illo beneficio. Lott. à n. 166.

2. Secundo resolvitur vis omnis iudicati, dum princeps ipsi restituit condemnatum plenariè; nihil enim est, quin Papa, in cuius potestate absoluta sunt omnia beneficia, ita possit restituere, etsi hac potestate utatur parcius; utitur autem ob majus bonum, resolvendo effectum privationis præcedentis usque ab illius principio, etiam respectu possessionis. Lott. n. 170.

Quæstio 181. Quæ sit vis & diversitas sententiæ condemnatorie & absolutoria in hac materia beneficii?

Respondeo in hoc, quòd condemnatoria (sub quo termino venit adjudicatoria & canonizatoria sententia) quòd illa tribuat jus victori; adjudicat enim beneficium, & jus in eo canonizat. Ac proinde exigit discussionem tituli, & justificationem omnium habitatum, ne detur vitiosus ingressus in beneficium, ut Mandos. *ad reg. 18. cancellaria. q. 3. n. 3.* Absolutoria verò simpliciter detur possessori vel reo ex non jure actoris, etiam excluso per jus tertii juxta Veralt. *de off. 133. n. 1. & 2. p. 3.* Lott. *cit. q. 18. n. 172. & 173.* Proinde pro obtinenda absolutoria opus non est, reum præmittere ullam probationem (onus enim probandi ad actorem, non ad reum spectat) nec intelligitur jus aliquod tribuere (intellige affirmativè per applicationem ad personam rei seu possessoris; respectu autem actoris, contra quem fertur, per negativam illi positivè detrahit apparentiam, si quam habuit, juris considerabilis) nam sive feratur adjudicatoria, sive simplex absolutoria, semper pronunciatu victo jus nullum competere. Lott. à n. 174. dum enim est adjudicatoria, id suggerit natura subjectæ materiæ; cum beneficium non admittat duos titulares; dum est absolutoria, id suggerit status causæ, cum ideo feratur sententia contra petitorem, quia

quia non constat de iure aliquo ipsius; atque ita actori imponitur perpetuum silentium, cum condemnatione in expensis. Lott. à n. 177. Sed neque impeditur huiusmodi absolutoria in petitorio ex possessorio non suspensa; ut Casar de Grass. *decij.* 103. *de re iudic. n. 1.* multo que minus ex mente actoris colligantis, modò præmittatur citatio generalis contra sua interesse putantes. juxta Rotæ *decis.* 872. l. 3. p. 3. *divers.* Neque ex censurarum vinculo; & licet id constitutum sit ad favorem rei, idem tamen servatur favore actoris, si is possideat. Lott. à n. 180.

Questio 182. A quo, & quibus conferri possint beneficia vacantia per privationem?

1. **R**espondeo ad primum: quantum præcisè ex hoc est, quòd vacent per privationem, nisi aliunde specialis aliqua ad sit hic & nunc reservatio, conferri possunt, sicuti & aliter vacantia. Nimirum reservantur per regulam mensium, si vacent in mensibus apostolicis, relinquuntur Ordinario, si vacent in mensibus Ordinarii, Gonz. *gl. 15. n. 156.* citans Nav. *conf. 18. de præbend. n. 3. & per totum.*

2. Respondeo ad secundum: dum beneficium vacat ipso iure, vel per sententiam (sive ex dicta privatione ob delictum, sive ob aliam causam) non possunt provideri de eo, nec à Sede Apostolica, nec ab Ordinariis, nec ab alio quocunque collatore illi, qui fuerunt iudices civiles vel criminales, dictarum causarum; sive sint Cardinales, vel Rotæ Auditores, aut Referendarii, Patriarchæ, Archi-Episcopi, vel quivis alius similis, aut dissimilis iudex. Neque etiam dictorum iudicum nepotes, consanguinei seu affines, sollicitatores, procuratores, domestici familiares, cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis fuerint, cum decreto irritante, ut sanctissime constitutum fuit, ad obviandum fraudibus, & iniuriis, ac delinquentibus occasionebus in privando aliquem innocentem, vel esse privatum declarando; ut aliquis ex præfatis personis de tali beneficio provideatur per Bullam Pii IV. qua incipit: *cupientes* Gonz. *loc. cit. n. 157.* eandem Bullam ad fufum recitans n. 158.

PARAGRAPHVS II.

De vacatione ex privatione ob delicta omissionis, &c.

Questio 183. An, & qualiter vacent beneficia ob non factam publicationem resignationis?

Respondeo de hoc agendum infra, ubi de publicationis resignationis: vide tantisper Lott. l. 3. q. 21.

Questio 184. An, & qualiter vacet beneficium curatum ob non servatam in eius collatione formam constitutionis Pii quinti, qua incipit: In conferendis. sub data 15. Kal. April. Anno 1566. & est in Bullario 82. inter constitutiones hujus Pontificis?

Respondeo: vacare ipso iure, asserunt Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 37. Chok. *ad reg. 8. cancel. n. 18. vers. 31.* Gonz. *gl. 15. n. 88.* verum tamen non tam de novo vacare ipso iure exinde talia beneficia, quam tales eorum collationes, in quibus dicta for-

ma non servata, nullas esse, & ea pèrgere vacare antè, satis demonstrant dicta constitutionis verba, qua lege apud eundem Gonz. *gl. 6. n. 125.* & Quarant. in *sum. Bullarii, v. beneficium parochiale. collat. 4.*

Questio 185. An, & qualiter vacet beneficium ob non promotionem infra annum?

1. **R**espondeo privari & vacare ipso iure. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 11. Gonz. *gl. 15. n. 47.* Vide fuscè de hoc dicta in *tr. de elect.* Porro tradit Less. *de just. l. 2. c. 34. dub. 29. n. 101.* pœnam hanc privationis beneficii incurri ipso iure, ita ut ex communit sententia ante ullam sententiam declaratoriam teneatur talis se spoliare beneficio; eò quod licet pœnæ regulariter non obligent ad sui executionem ante sententiam, saltem declaratoriam criminis, hæc tamen privatio non tam sit pœna, quam defectus conditionis requisitæ à lege, ut collatio firma perseveret; ac proinde, deficiente hac conditione, rescindatur, & resolvatur collatio à principio valida, lege sic disponente. Quam sententiam quamvis Caltrop. *de benef. d. 6. p. 8. n. 6.* dicat se approbare quia communis est, ait tamen *ibidem* contrariam; pro qua citat Zerol. in *pr. p. 1. v. beneficium, §. 4.* non levi niti fundamento; adeòque probabile esse non obligari aliquem ob neglectam illam promotionem cedere beneficio, quovisque per sententiam obligetur; eò quod hæc privatio revera sit propria pœna, ut pro certo tenet Duar. *l. 5. de l. c. 5. n. 8. & c. 2. n. 10.* tum quia irrogatur ob delictum neglectorum ordinum; tum quia privat iure quæsito in beneficio, quod jus independens est à susceptione ordinum, ne aliàs teneretur non suscipiens ordinis restituere omnes fructus illo anno perceptos; quod est contra communiorem. Sed neque hæc obligatio deducti possit ex *c. licet canon. de elect. in 6.* dum ibi dicitur: *Quod si infra annum promotus non fuerit, Ecclesiâ sibi commissâ, nullâ etiam præmissâ monitione, sit præsentis auctoritate canonis privatus:* cum, ut Garca *p. 11. c. ult. n. 30.* ista verba: *nullâ præmissâ monitione,* referenda sint ad promotionem, non ad privationem, ita ut sensus sit, si promotus non sit intra annum, etiam nullâ præmissâ monitione, Ecclesiâ commissâ sit privatus. Adde, quòd & aliàs dici possit idem de privato ipso iure ob alia crimina, puta heresis, simonia, beneficium concedi sub illa coaditione, ne illa delicta committantur; illis verò commissis, beneficii collationem annullari, quod est contra communiorem.

2. Quòd minus verò incuratur hæc privatio, facit legitimum impedimentum, v. g. infirmitas vel absentia Episcopi (in quo tamen casu, si Episcopus det licentiam, ut ab alio Episcopo promoveri possit, te fore in culpa, si non promovearis.) Item quoties ex parte Episcopi provenit impedimentum, debere te ad vitandas lites protestari, te paratum esse ad suscipiendos ordines, ait Caltrop. *loc. cit. n. 9.* Item si ob irregularitatem, vel aliud impedimentum canonicum, cujus dispensationem tentatam obtinere nequis, non promovearis, etiam si talis irregularitas tuâ culpâ contracta, modò eâ intentione contracta non sit, ut ab Ordinibus suscipiendis impediaris; quia posita irregularitate jam es legitime impeditus, neque per te ipsum stat, quò minus promovearis; quòd verò culpam commissis in contrahenda irregularitate, est per accidens, cum non contigerit ex intentione ea, ut ab Ordinibus impediaris; aliàs enim etiam privandus esses beneficio, si ob infirmitatem tuâ culpâ contractam

impe-